

Sygn. akt I CSK 2319/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z powództwa A. J., U.J.
przeciwko K. [...] spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od K. Ś. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz A. J. i U. J. 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 30 września 2021 r. w sprawie z powództwa A. J. i U. J. przeciwko K. Ś. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o ochronę dóbr osobistych należy zważyć, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia SN: z 7 października 2020 r., II CSK 670/19; z 24 lutego 2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie

jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca przytoczyła przesłankę z art. 398⁹ § 1 punkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia w sprawie.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09).

W sytuacji gdy skarżąca wskazała, że zagadnienia prawne sprowadzają się do wyjaśnienia kwestii;

- czy w sprawie o ochronę dóbr osobistych, w której sąd dokonując subsumpcji stanu faktycznego pod normę prawną wynikającą z art. 24 § 1 k.c., tj.

dokonując ustalenia czy doszło do naruszenia dobra osobistego z zastosowaniem obiektywnej oceny naruszenia dóbr osobistych opartej o wzorzec „przeciętnego obywatela”, sąd powinien dokonać dookreślenia cech przeciętnego obywatela, w oparciu o ustalone przez sąd zapatrywania prawne, moralne i obyczajowe społeczeństwa, i dać temu wyraz w uzasadnieniu wyroku określając charakterystykę przeciętnego obywatela zrekonstruowaną w oparciu o odpowiednio dobrane kryteria,

- czy w ramach prywatności jako dobra osobistego osoby fizycznej, ochronie na podstawie art. 23 k.c. podlegają informacje dotyczące osoby bliskiej tej osoby fizycznej, które to informacje nie dotyczą bezpośrednio ani pośrednio tej osoby fizycznej dochodzącej ochrony informacji polega na przedstawianiu osoby zmarłej w niekorzystnym świetle, w tym w sposób naruszający dobre imię, godność lub cześć tej osoby,

- czy w świetle art. 24 § 1 k.c. podmiot, którego działanie ograniczyło się do zainicjowania debaty publicznej na dany temat, w wyniku której niezależne od niego media samodzielnie podjęły ten temat w ramach własnej działalności prasowej (w tym radiofonicznej, telewizyjnej i internetowej), i czynności podjęte przez media w ramach działalności prasowej naruszyły dobra osobiste pokrzywdzonego, jest sprawcą naruszenia dóbr osobistych tego pokrzywdzonego,

należy uznać, że pozwana nie sprostала wskazanym wyżej wymogom, ze względu na fakt braku istotności i nowego charakteru przedstawionych zagadnień.

W orzecznictwie nie budzi bowiem wątpliwości, że ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest stan uczuć, godność osobista i nietykalność cielesna (art. 24 § 1 k.c.), nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (ocena subiektywna) Wskazuje się jedynie, że uwzględnienie kryteriów obiektywnych przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, nie oznacza całkowitego pomijania czynnika subiektywnego w postaci odczuć żądającego ochrony, ale nie można im przypisać rozstrzygającego znaczenia. Naruszenie dobra osobistego należy więc rozpatrywać przede wszystkim w granicach przeciętnych ocen społecznych, nie pomijając subiektywnego, indywidualnego odczucia osoby domagającej się ochrony.

Wskazane zagadnienia odnoszą się do oceny stanu faktycznego dokonywanego ad casum i nie wymagają stworzenia jednoznacznego wzorca, co utrudniałoby uwzględnienie faktu, że dla oceny w tym zakresie istotne znaczenie mają rodzaj i charakter dobra, które zostało naruszone, sposób działania sprawcy, a także stosunek, jaki mają inni ludzie do faktu tego naruszenia (wyrok SN z: 6 października 2020 r., I PK 55/19; z 11 marca 1997 r., III CKN 33/97; z dnia 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89; z dnia 11.03.1997 r. III CKN 33/97, OSNC 1997 z. 6-7, poz. 93; z dnia 16.01.1976 r. II CR 692/75 OSNC 1976 z. 11, poz. 251).

Odnosnie drugiego przedstawionego zagadnienia w orzecznictwie wskazuje się natomiast, że po śmierci przedstawionej w określonej publikacji osoby przedmiotem ochrony nie są jej dobra osobiste, mogą nim być natomiast dobra osobiste jej osób bliskich (zob. wyrok SN z 10 lutego 2016 r. I CSK 231/15).

Zagadnienie prawne odnoszące się do zakresu ochrony prawa do kultu pamięci osoby zmarłej w konkretnym przypadku wiąże się z kwestionowaniem ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy jest związany. Zaprezentowany w skardze kasacyjnej wywód prawny nie może sprowadzać się do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego poczynionymi przed sądem II instancji, z których wynika, że pozwany zaplanował, przygotował i prowadził kampanię reklamową filmu przy wykorzystaniu wszystkich mediów i nie można go uznać za inicjatora debaty publicznej.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.